

Margarita Ledo Andión

MARGARITA LEDO ANDIÓN (Castro de Rei, Lugo, 1951) é xornalista e Profesora Titular da Facultade Ciencias da Información da Universidade de Santiago de Compostela, da que foi decana logo de impartir a materia de Comunicación Audiovisual da Facultade de Ciencias de la Información de Barcelona. Fundou e dirixiu, durante tres anos, o periódico A Nosa terra; creou a revista Escrita da Asociación de Escritores en Lingua Galega e os proxectos gráficos do boletín do Clube Cultural Adiante da CXTG, da revista galega de mulleres Festa da palabra silenciada, de A Trabe de Ouro. Publicación Galega de Pensamento Crítico e da publicación Europa de les nacións, do Moviment Nacionalitari Europeu. Ten publicado Prensa e galeguismo (1982) e Foto-xoc e xornalismo de crise (1988) e O diario post-televisivo (1992).

No terreo literario deuse a coñecer comp poeta con Parolar cun eu, cun intre, cun inseuto (1970) e O corvo érguese cedo (1973). Logo cultivou a narrativa nos contos Mamá-Fe (1983) e nas novelas Trasalba ou Violeta e o militar morto (1985) e Porta blindada (1990). É autora tamén dos textos misceláneos Linguas mortas. Señal radiofónico (1989), libro editado en colaboración coa fotógrafa Anna Turbau, e historias como Barcelona (1993).

Estivo vencellada desde moi cedo á esquerda nacionalista e tivo que exiliarse en Portugal de 1974 a 1976.

Autopoética

A linguaxe criativa sedimentada é verdade que funciona, que pasa sen ruidos por entre o noso cotián e que quizabes nos faga desexar un outro real-imaxinario como a moza play-boy. Pero a escrita que eu quero é coactiva, une materiais, referencias, tempos, ritmos, xogos analóxicos, bichos inexistentes, tiques de diferentes culturas e non pasa se non é establecendo afectos como calquera outra forma de corrupción das normas do poder. Porque a linguaxe sedimentada é un bon mecanismo para poder pasar polo poder, por iso interesa tanto lle restar á escribir o que ten de sensíbel e facela rutina de supermercado. Anque eu tamén fago literatura de masas. O que pasa é que para un outro soporte: a prensa. E nos textos que non son de prensa exprésome tal e como decido me expresar. Os meus comportamentos narrativos adoitan ancorar nese real que se agarra á construción literaria para tronzar insolidariedades e que por iso se nos fai altivo cando escoa para unha das moitas versións en que se poderá manifestar. Eu agora corrixo problemas nunha historia de personaxes que o tería todo para ser un heroe: inxenio, paixón, clarividencia, iniciativa, unha boa esquerda aos morros e un metro oitentea de estatura. Leva un manicomio máis de vinte anos. E é de carne e óso. Como a Literatura que desexo.

Barcelona, 1990.

Sobremesa en restaurant chinés

Di chees. En pronunciándoo chis. Pero nono digas coma se foses chamar ao camareiro. Ponte así. Deste xeito. Ponte cos dentes ao vivo cáseque sen xuntar. Os dentes. Sen que se toquen. Para os que o son do i permaneza o tepmo xusto de tirar a foto. Permaneza entre os dentes.

Di chees. Dío atirando cara ti do is. E verás como saes na foto sen que chegues a te botar a rir. Como saes convidando a non se sabe o qué con esa túa capacidade inagardada para seducir. Así. Baixa o queixo un chisco. Agora. O paxariño. Baixa o queixo. Di chis. Pero non olles para min neste momento tal se me anunciaras: aí vén o desastre.

Lychees. Dixeches Lychees no lugar de chees. Si, tamén remata por se escoitar chis. E unha pequena fendedura ao bies nun dos teus dentes fai ese teu dente colla forma terminal de caveto con pétalas de lys. A flor de lys é o mesmo que os lychees ou se non non se chamarían tan iguais nen a froita chinesa tiña por que ser tan semellante a unha especie de landra inmaterial nen tiña por que non acabar de ser doce cando gustas de lychees nen o seu tacto non tiña por que non ser medoso mentres ampla no muro pulido e vexetal polo que devala unha lixeira pingadela de almibre.

E porque ollaches o teu trunfo denantes de dicires lychees a foto disparouse xusto cando ollaches, non despois, non cando sorrías por teres dito lyches. E porque os lychees son comestíbeis e non teñen memoria –como as mónadas¹- nin se lúen os uns lychees nos outros –como as nódas- nin nunca sabes se un lychee saberá o mesmo coma un outro lychee nin sei eu se para formar o plural dunha froita chinesa abundará con lle engadir o ese ou lle cómpre a carón un outro lychee pareceunos que era como dicer *hao chi*.

Di hao chi. Agora di *bao chi*. Como soa. Para os americanos pronunciado bowchee, recomendáballe cada día de dios o delegado da axencia UPI aos fotógrafos. Di *hao chi*, que en vietnamita quere dicer *prensa* e ben poidera ser que por dicer hao chi non nos peguen un tiro porque acó quédanos ben pouco que facer.

Di hao chi como se describises ese peixe con penacho romo de león e con cauda de ave xentilicia. Di agora que non che gusta a educación sexual na escola porque nunca

un peixe educado na escola podería exhibirse con esa coquetería de peixiño-león por entre as augas e obrigarte a que queiras ollalo dende enriba.

Di que non che gusta a educacion sexual na escola e pasa a man aberta por sobre da almofada lateral do sofá porque é cando colles ese aspecto de tipo con pasamontañas, tipo con mono, tipo con anorak por sobre o mono e coas mans nos petos, tipo que fita dende o lateral –sobre da almofada- mentres ti sobes a escada traseira do avión e é cando ese tipo que terma das pernas estalicanas e que está el meesmo botado cara atrais repousando na carrita laranxa do servico de mantemento de aeroportos axexa para nós por entre o barullo monótono da comprensión e fai que eu comente que si ese tipo da carrita se nos parece tanto ás fotos de soviéticos é porque necesitamos que ese tipo do anorak sexa eficaz e ti dis que diferencias á xente pola cara e eu digo que diferencio á xente por como di *hao chi*.

Margarita Ledo Andión, 1990

¹ Leibniz. A Monodoloxía. Facía texto de bacharelato e recordo que as mónadas non teñen xanelas, que son independentes e que son ao mesmo tempo harmónicas.